

Edo Rajh*
Jelena Budak**

UDK 339.1
JEL Classification M00
Izvorni znanstveni rad

PROCJENA PSIHOMETRIJSKIH KARAKTERISTIKA MJERNE LJESTVICE ZA MJERENJE PERCEPCIJE KORUPCIJE

U radu je testirana mjerna ljestvica za mjerenje percepcije korupcije. Testirana ljestvica primjenjuje se u anketi za potrebe izrade The Global Competitiveness Report Svjetskog gospodarskog foruma. Ista je ljestvica primijenjena u konstrukciji CPB indeksa (indeks percepcije korupcije gospodarstvenika u Hrvatskoj). Analizirane su pouzdanost mjerne ljestvice, njezina diskriminantna i konvergentna valjanost, i njezina dimenzionalnost. Pouzdanost mjerne ljestvice analizirana je Cronbach alpha koeficijentom, Alpha-if-deleted pokazateljem i item-to-total korelacijom. Diskriminantna i konvergentna valjanost testirana je eksplorativnom i konfirmativnom faktorskom analizom. Dimenzionalnost mjerne ljestvice ispitana je konfirmativnom faktorskom analizom, uz prethodnu provjeru dimenzionalnosti primjenom eksplorativne faktorske analize. Rezultati provedenih analiza nedvojbeno upućuju na zaključak da analizirana mjerna ljestvica posjeduje zadovoljavajuće psihometrijske karakteristike i da predstavlja odgovarajući mjerni instrument za mjerenje i istraživanje percepcije korupcije.

Ključne riječi: percepcija korupcije gospodarstvenika, mjerna ljestvica, pouzdanost, valjanost

---

* Edo Rajh, dr. sc., znanstveni suradnik Ekonomskog instituta, Zagreb, e-mail: erajh@eizg.hr

** Jelena Budak, dr. sc., viši asistent Ekonomskog instituta, Zagreb, e-mail: jbudak@eizg.hr. Rad primljen u uredništvo: 23. 3. 2006.

Uvod

Korupcija se prema općeprihvaćenoj definiciji opisuje kao zlouporaba javnih ovlasti za privatnu korist, pri čemu se korupcijske transakcije odvijaju unutar javnog sektora ili između javnog i privatnog sektora (Svjetska banka, 1997.)¹. U recentnoj literaturi postoji konsenzus o štetnim posljedicama korupcije na ekonomski rast i društveni razvitak (pregled literature vidjeti u Jain, 2001.). Nedavna su istraživanja Europske banke za obnovu i razvitak (Business Environment and Enterprise Performance Survey BEEPS 1999. i 2002.) u tranzicijskim zemljama ukazala da gospodarstvenici smatraju kako korupcija, lobiranje, uplitanje države u poslovni sektor i neprimjereno poslovno okruženje izrazito negativno utječu na uspješnost poslovanja firme (Fries et al., 2003.). Korupcija djeluje kao arbitrarni porez, povećavajući troškove i rizike poslovanja (Tanzi, 1998.). Stoga je istraživanje pojave korupcije radi utvrđivanja uzroka nastajanja i mjera za suzbijanje korupcije sve aktualnije u svijetu. Istraživanje pojave korupcije, međutim, suočeno je s problemom mjerenja razine prisutnosti korupcije.

Budući da su korupcijska plaćanja uvijek u području skrivenih aktivnosti, nije moguće izmjeriti razinu stvarne rasprostranjenosti korupcije. Pa ipak, u nastojanju da se izmjeri prisutnost korupcije, u devedesetim su godinama prošloga stoljeća razvijene metodologije koje mjere percepciju korupcije (primjerice, Transparency International, Svjetska banka). Bez obzira na metodološke razlike u mjerenju i izračunu pokazatelja, zajedničko im je obilježje da ispituju percipiranu prisutnost korupcije (Kaufmann et al., 2005.; Lambsdorff, 2004.). Tako izmjerena razina korupcije odražava mišljenje ispitanika, odnosno stav javnosti (građana, gospodarstvenika, stručnjaka, društvenih skupina) o tome postoji li korupcija. Detaljniji rezultati dobivaju se ispitivanjem percepcije o prisutnosti pojedinog oblika korupcije, o pojavnim oblicima korupcije među određenim skupinama, o njihovoj učestalosti i o utjecaju korupcije na druge društvene pojave i kretanja u gospodarstvu. Ispitivanja percepcije korupcije često obuhvaćaju i percepciju javnosti o tome što je zapravo korupcija, zato što se stav ispitanika o tome koja djela čine korupciju razlikuje ovisno o sustavu vrijednosti i kulturološkom naslijeđu u nekom društvu. Ispitivanja percepcije korupcije također često pružaju informaciju o društvenoj svijesti koliko je pojava korupcije štetna. Dakle, percepcija korupcije približna je mjera procjene prisutnosti korupcije koja se koristi kako bi se zbog nedostataka podataka o stvarnim razmjerima korupcije ocijenila razina korupcije u društvu.

---

¹ Premda postoji korupcija i unutar privatnog sektora, općenito se smatra da je korupcija u privatnome sektoru manji problem od korupcije u javnome sektoru, jer se lakše suzbija mehanizmima nadzora unutar samog privatnoga sektora.

Nasuprot argumentima u prilog mjerenju korupcije ispitivanjem percepcije o prisutnosti korupcije, stoje argumenti o subjektivnosti ispitanika. S jedne strane, upitno je samo poimanje što ispitanik podrazumijeva pod korupcijom, ali je još subjektivnija percepcija o samoj razini prisutnosti korupcije. Stoga se u posljednje vrijeme pojavljuje sve više kritika indikatora percepcije korupcije. Metodologiji izračuna indikatora zasnovanoj na anketama o stavovima ispitanika zamjera se bezrezervno prihvaćanje subjektivnih odgovora ispitanika kao mjere prisutnosti korupcije. Individualna slika ispitanika o korupcijskom ponašanju drugih anonimnih čimbenika nije primjeren pokazatelj prisutnosti korupcije u društvu (Miller, 2002.). Budući da se na osnovi tako dobivenih pokazatelja formiraju rang-liste više ili manje korumpiranih ekonomija u svijetu, što ima velike implikacije na strana ulaganja, na stabilnost političkih sustava i u konačnici na strateški položaj neke zemlje, kritičari takvoga mjerenja prisutnosti korupcije ukazuju na potrebu opreznog tumačenja razine korupcije mjerene indikatorima percepcije korupcije (Soreide, 2005.). U tome su kontekstu sve učestaliji napor brojnih istraživača da osmisle kvalitetniju i objektivniju metodologiju za istraživanje fenomena korupcije.

U ovome slučaju subjektivne ocjene o rasprostranjenosti korupcije dobivene su ispitivanjem mišljenja rukovoditelja poduzeća u Hrvatskoj. Cilj ispitivanja mišljenja bilo je spoznati koliko su u svom svakodnevnom poslovanju poduzeća u Hrvatskoj izložena korupciji i postoji li mogućnost da se korupcijskim plaćanjima utječe na stvaranje povoljnijih prilika u skladu s poslovnim interesima poduzeća. Na osnovi anketnih odgovora konstruiran je indeks percepcije korupcije gospodarstvenika u Hrvatskoj, Corruption Perceptions of Business Indeks, CPB (Budak i Rajh, 2006.). Kako bi se ocijenila primjerenost CPB indeksa za mjerenje percepcije korupcije, cilj je ovoga rada procijeniti psihometrijske karakteristike mjerne ljestvice primijenjene za konstrukciju CPB indeksa. Testirane su pouzdanost mjerne ljestvice, njezina diskriminantna i konvergentna valjanost i njezina dimenzionalnost. U radu se provjerava hipoteza da mjerna ljestvica za konstrukciju indeksa percepcije korupcije gospodarstvenika u Hrvatskoj ima zadovoljavajuće psihometrijske karakteristike i da predstavlja odgovarajući mjerni instrument za mjerenje i istraživanje percepcije korupcije.

Metodologija

Za empirijsku analizu psihometrijskih karakteristika mjerne ljestvice u radu se koriste izvorni podaci o percepciji korupcije među gospodarstvenicima dobiveni iz istraživanja koje se provodi za izradu indeksa globalne konkurentnosti. Godišnji indeks globalne konkurentnosti objavljuje Svjetski gospodarski forum,

a Hrvatska je u istraživanje uključena od godine 2002. Suradnička institucija u Hrvatskoj je Nacionalno vijeće za konkurentnost koje provodi istraživanje prema standardiziranim anketnim upitnicima Svjetskog gospodarskog foruma i Sveučilišta Harvard. Za potrebe ovoga rada Nacionalno vijeće za konkurentnost ustupilo je izvorne rezultate anketa u dijelu odabranih pitanja koja se odnose na percepciju korupcije u hrvatskome gospodarstvu². Razdoblje opažanja su godišnji podaci za godinu 2004., a anketirano je ukupno 109 poduzeća u Hrvatskoj.

Za izračun indeksa percepcije korupcije gospodarstvenika u Hrvatskoj (CPB) korišteni su odgovori na odabranih osam pitanja iz upitnika. Pri tom se ispituje percepcija gospodarstvenika o tome koliko poduzeća u njihovoj djelatnosti koriste neslužbena davanja ili plaćaju mito kojim osiguravaju povlašteni položaj za poslovanje svog poduzeća.

Skala ponuđenih ocjena kreće se od 1 do 7, pri čemu najniža ocjena označuje višu percepciju korupcije. Za izradu CPB indeksa uzeti su odgovori od 1-3 koji označuju visoku razinu percepcije prisutnosti korupcije u tome području (detaljno metodologiju izračuna CPB indeksa vidjeti u Budak i Rajh, 2006.).

Mjerna ljestvica na osnovi koje je konstruiran CPB indeks sastoji se od slijedećih tvrdnji:

- P1: Vladini dužnosnici su pri donošenju odluka o politici i ugovorima (javni natječaji)...
- 1-obično naklonjeni poduzećima i pojedincima s dobrim vezama do 7- neutralni su u odnosu na poduzeća i pojedince
- P2: Usmjeravanje javnih fondova poduzećima, pojedincima ili grupama zbog korupcije u Vašoj državi je...
- 1- uobičajeno do 7-nikada se ne događa
- P3: U Vašoj industriji, kolika je Vaša procjena da kompanije obavljaju nezabilježena dodatna plaćanja ili daju mito povezano s uvoznim i izvoznim dozvolama?
- 1-stalno do 7-nikada
- P4: U Vašoj industriji, kolika je Vaša procjena da kompanije obavljaju nezabilježena dodatna plaćanja ili daju mito povezano sa zahtjevima za zajam?
- 1-stalno do 7-nikada

² Global Competitiveness Report, World Economic Forum <http://www.weforum.org/site/homepublic.nsf/Content/Global+Competitiveness+Programme%5CGlobal+Competitiveness+Report>. Autori se zahvaljuju na ustupljenim podacima Nacionalnog vijeća za konkurentnost www.konkurentnost.hr. Ustupljeni se podaci smiju koristiti isključivo za znanstveni rad.

P5: U Vašoj industriji, kolika je Vaša procjena da kompanije obavljaju nezabilježena dodatna plaćanja ili daju mito povezano sa spajanjem na javne priključke (npr. telefon ili struja)?

1-stalno do 7-nikada

P6: U Vašoj industriji, kolika je Vaša procjena da kompanije obavljaju nezabilježena dodatna plaćanja ili daju mito povezano s utjecajem na zakone i politiku, propise ili uredbe da bi pogodovali odabranim poslovnim interesima?

1-stalno do 7-nikada

P7: U Vašoj industriji, kolika je Vaša procjena da kompanije obavljaju nezabilježena dodatna plaćanja ili daju mito povezano s dodjeljivanjem javnih ugovora (investicijski projekti)?

1-stalno do 7-nikada

P8: U Vašoj industriji, kolika je Vaša procjena da kompanije obavljaju nezabilježena dodatna plaćanja ili daju mito povezano s godišnjim plaćanjem poreza?

1-stalno do 7-nikada

Pouzdanost mjerne ljestvice analizirana je Cronbach alpha koeficijentom, Alpha-if-deleted pokazateljem i item-to-total korelacijom. Diskriminantna i konvergentna valjanost testirana je eksplorativnom faktorskom analizom i konfirmativnom faktorskom analizom. Dimenzionalnost mjerne ljestvice ispitana je konfirmativnom faktorskom analizom pri čemu je u mjernim modelima specificirano da svaka manifestna varijabla opterećuje samo jednu latentnu varijablu (faktor), te je pretpostavljena nezavisnost mjernih pogrešaka (Gerbing i Anderson, 1988.; Kline, 1998.).

Rezultati istraživanja

Rezultati analize pouzdanosti mjerne ljestvice (tablica 1.) ukazuju da mjerna ljestvica upotrijebljena za konstrukciju CPB indeksa posjeduje zadovoljavajuću razinu pouzdanosti. Vrijednost Cronbach alpha koeficijenta, a time i pouzdanost mjerne ljestvice, neznatno bi se povećala izbacivanjem tvrdnje P2. Međutim, kako je riječ o neznatnom povećanju vrijednosti Cronbach alpha koeficijenta, tvrdnja P2 neće biti izbačena iz dalje analize.

Tablica 1.

POKAZATELJI POUZDANOSTI

Cronbach alpha: 0,8318		
Tvrđnje	Item-total korelacija	Alpha-if-deleted
P1	0,4386	0,8265
P2	0,3796	0,8328
P3	0,5031	0,8207
P4	0,5785	0,8100
P5	0,5990	0,8066
P6	0,6083	0,8052
P7	0,7341	0,7896
P8	0,6383	0,8016

Eksplorativnom faktorskom analizom analizirana je konvergentna i diskriminantna valjanost mjerne ljestvice i preliminarno je ispitana dimenzionalnost mjerne ljestvice.

Faktorskom analizom izdvojena su dva faktora, i to metodom glavnih komponenti, pri čemu je kao kriterij odabira broja faktora primijenjeno Kaiser-Guttmanovo pravilo. Prema navedenom pravilu broj faktora određen je brojem svojstvenih vrijednosti, odnosno zadržavaju se svi faktori kojima je svojstvena vrijednost veća od 1.

Slijedeća tablica prikazuje rezultirajuću faktorsku strukturu uz varimax raw rotaciju faktora (tablica 2.).

Tablica 2.

FAKTORSKA STRUKTURA NAKON VARIMAX RAW ROTACIJE
FAKTORA

Tvrđnje	Faktor 1	Faktor 2
P1	0,1670	0,8097
P2	0,0947	0,7828
P3	0,4534	0,4596
P4	0,7362	0,1292
P5	0,7221	0,1677
P6	0,8356	0,0207
P7	0,7142	0,4370
P8	0,7267	0,2798

Izlučena dva faktora objašnjavaju 60,46% ukupne varijance. Slijedeća tablica prikazuje svojstvene vrijednosti i postotke objašnjene varijance (tablica 3.).

Tablica 3.

SVOJSTVENE VRIJEDNOSTI I POSTOTCI OBJAŠNJENE VARIJANCE

Faktor	Svojstvena vrijednost	Kumulativna svojstvena vrijednost	Postotak objašnjene varijance	Kumulativni postotak objašnjene varijance
1	3,74	3,74	46,77	46,77
2	1,10	4,84	13,69	60,46

Rezultati eksplorativne faktorske analize nedvojbeno upućuju na zaključak da je mjerna ljestvica primijenjena za konstrukciju CPB indeksa dvodimenzionalna. Tvrđnje P4 do P8 imaju visoka faktorska opterećenja na faktoru 1, a tvrdnje P1 i P2 imaju visoka faktorska opterećenja na faktoru 2. Faktorska opterećenja kod tvrdnje P3 podjednake su veličine i na faktoru 1 i na faktoru 2, pa se ne može za sigurnošću utvrditi kojem faktoru ta tvrdnja pripada.

Prema sadržaju tvrdnji može se zaključiti da se faktor 1 odnosi na percepciju intenziteta korupcije u djelatnosti³ ispitanika, a faktor 2 odnosi se na percepciju intenziteta korupcije općenito u gospodarstvu. Stoga će se inicijalni skup tvrdnji promatrati kao dvije mjerne ljestvice, jedna kojom se mjeri percepcija intenziteta korupcije u djelatnosti ispitanika i druga kojom se mjeri percepcija intenziteta korupcije općenito u gospodarstvu.

Rezultati faktorske analize (prikazana faktorska struktura) upućuju na zaključak da mjerne ljestvice posjeduju svojstva konvergentne (pripadajuće tvrdnje imaju visoko faktorsko opterećenje na odgovarajućim faktorima) i diskriminantne valjanosti (pripadajuće tvrdnje imaju niska faktorska opterećenja na ostalim faktorima).

Budući da tvrdnja P3 ne posjeduje visoko faktorsko opterećenje ni na jednom faktoru, nego podjednako opterećuje oba faktora, konfirmativnom će faktorskom analizom biti ispitano kojem faktoru tvrdnja P3 pripada. Također će konfirmativnom faktorskom analizom dodatno biti ispitana konvergentna i diskriminantna

³ Pojam «industrija» koji se koristio u hrvatskome prijevodu upitnika, zapravo označuje djelatnost poduzeća.

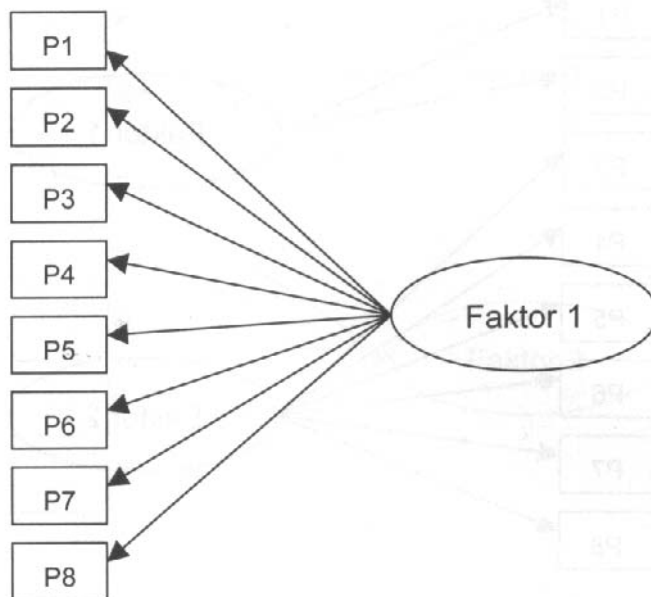
valjanost i dimenzionalnost analizirane mjerne ljestvice. Potrebno je naglasiti da se konfirmativna faktorska analiza smatra rigoroznijim testom diskriminantne i konvergentne valjanosti (Yoo et al., 2000.). Također, jednodimenzionalnost mjernog instrumenta može se utvrditi ako se u mjernom modelu specificira da svaka manifestna varijabla opterećuje samo jednu latentnu varijablu (faktor) i ako se pretpostavi nezavisnost mjernih pogrešaka (Gerbing i Anderson, 1988.; Kline, 1998.). Stoga će u definiranju mjernih modela oba navedena kriterija biti zadovoljena.

Konfirmativnom faktorskom analizom testirana su tri mjerna modela (slika 1., slika 2. i slika 3.). U prvom mjernom modelu pretpostavljeno je da je mjerna ljestvica jednodimenzionalna, pa stoga mjerni model sadrži samo jednu latentnu varijablu (faktor). Svaka manifestna varijabla pridružena je jednoj te istoj latentnoj varijabli. U drugom mjernom modelu pretpostavljeno je postojanje dviju latentnih varijabli (faktora), pri čemu je određeno da manifestna varijabla P3, koja je u eksplorativnoj faktorskoj analizi pokazivala podjednaka faktorska opterećenja na oba izlučena faktora, opterećuje latentnu varijablu – faktor 2 zajedno s manifestnim varijablama kojima se mjeri percepcija intenziteta korupcije u djelatnosti ispitanika. U trećem mjernom modelu također je pretpostavljeno postojanje dviju latentnih varijabli, uz pridruživanje manifestne varijable P3 latentnoj varijabli – faktoru 1 zajedno s manifestnim varijablama kojima se mjeri percepcija intenziteta korupcije općenito u gospodarstvu.

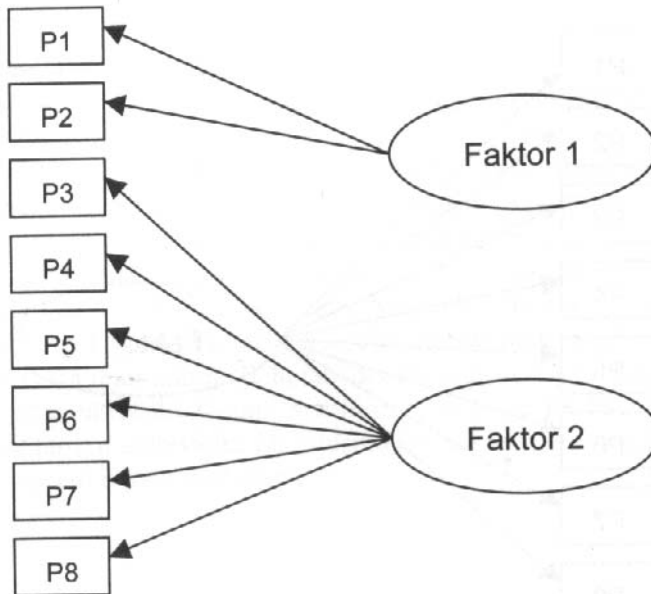
Slika 1.

MJERNI MODEL 1

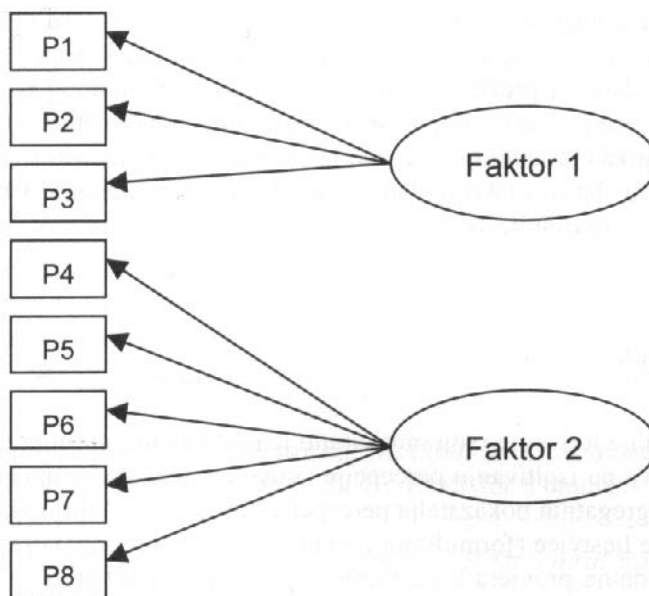
Slika 2.

MJERNI MODEL 2

Slika 3.

MJERNI MODEL 3

Testiranjem opisanih i prikazanih mjernih modela utvrdit će se koji od njih bolje odgovara empirijskim podacima. Tablica 4. prikazuje vrijednosti ključnih indeksa kojima se procjenjuje odgovaranje mjernih modela empirijskim podacima.

Tablica 4.

INDEKSI ODGOVARANJA MODELA PODACIMA

Indeks	Mjerni model		
	1	2	3
Goodness-of-Fit Index (GFI)	0,863	0,874	0,870
Adjusted Goodness-of-Fit Index (AGFI)	0,753	0,761	0,753
Normed Fit Index (NFI)	0,787	0,816	0,804
Non-Normed Fit Index (NNFI)	0,773	0,803	0,783
Comparative Fit Index (CFI)	0,838	0,867	0,853

Prikazani indeksi odgovaranja mjernih modela empirijskim podacima ukazuju na činjenicu da mjerni model 2 najbolje odgovara analiziranim empirijskim podacima. To dalje znači da se tvrdnja P3 može smatrati dijelom mjerne ljestvice kojom se mjeri percepcija intenziteta korupcije u djelatnosti ispitanika (faktor 2).

Rezultati konfirmativne faktorske analize dodatno su potvrdili dvodimenzionalnost analizirane mjerne ljestvice za mjerenje percepcije korupcije. Navedenim rezultatima dodatno je pruženo opravdanje za podjelu inicijalnog skupa tvrdnji na dvije mjerne ljestvice; jednu kojom se mjeri percepcija intenziteta korupcije u djelatnosti ispitanika i drugu kojom se mjeri percepcija intenziteta korupcije općenito u gospodarstvu. Isto je tako dodatno potvrđena diskriminantna i konvergentna valjanost obiju mjernih ljestvica.

Zaključak

Istraživanje u ovome radu motivirano je problematikom mjerenja korupcije koje se zasniva na ispitivanju percepcije razine prisutnosti korupcije. Budući da je za izradu agregatnih pokazatelja percepcije korupcije osobito važan primjereni odabir mjerne ljestvice (formuliranih pitanja i ponuđenih odgovora u anketi), ali je važna i dodatna provjera konzistentnosti odgovora ispitanika, u radu su procijenjene psihometrijske karakteristike mjerne ljestvice koja se koristi za izradu indeksa percepcije korupcije gospodarstvenika u Hrvatskoj.

Testirana mjerna ljestvica pokazuje zadovoljavajuću razinu pouzdanosti. Eksplozivna faktorska analiza ukazuje da analizirana mjerna ljestvica posjeduje svojstva konvergentne i diskriminantne valjanosti. Konfirmativna faktorska analiza, kao rigorozniji test konvergentne i diskriminantne valjanosti, dodatno potvrđuje nalaze eksplorativne faktorske analize. Analizirana mjerna ljestvica nedvojbeno je dvodimenzionalna, na što upućuju već i rezultati eksplorativne faktorske analize. Radi daljeg testiranja dimenzionalnosti mjerne ljestvice konfirmativnom su faktorskom analizom su testirana tri mjerna modela. Dvodimenzionalni mjerni model najbolje odgovara analiziranim empirijskim podacima, čime je dodatno potvrđena dvodimenzionalnost mjerne ljestvice. Analizirana mjerna ljestvica sastoji se od dviju sadržajno različitih mjernih ljestvica, koje mjere različite aspekte korupcije. Na osnovi analize sadržaja pojedinih tvrdnji može se zaključiti da jedna mjerna ljestvica mjeri percepciju intenziteta korupcije u djelatnosti ispitanika, a druga mjeri percepciju intenziteta korupcije općenito u gospodarstvu.

Rezultati provedenih analiza nedvojbeno upućuju na zaključak da mjerna ljestvica za mjerenje percepcije korupcije gospodarstvenika u Hrvatskoj posje-

duje zadovoljavajuće psihometrijske karakteristike i da predstavlja odgovarajući mjerni instrument za mjerenje i istraživanje percepcije korupcije.

LITERATURA

1. Budak, J., Rajh, E. (2006.), "How Corruption Affects Business Results: The Case of Croatia", Unpublished Working Paper.
2. Fries, S., Lysenko, T., Polanec, S. (2003.), "The 2002 Business Environment and Enterprise Performance Survey: Results from a survey of 6,100 firms", *EBRD Working Paper*, No. 84, November 2003.
3. Gerbing, D.W., Anderson, J.C. (1988.), "An Updated Paradigm for Scale Development Incorporating Unidimensionality and Its Assessment", *Journal of Marketing Research*, Vol. 25, No. 2, str. 186-192.
4. Jain, A. (2001.), "Corruption: A Review", *Journal of Economic Surveys*, Vol. 15, No. 1, str.71-121.
5. Kaufmann, D., Kraay, A., Mastruzzi, M. (2005.), "Governance Matters IV: Governance Indicators for 1996-2004", Draft for Comment, World Bank, May 2005.
6. Kline, R.B. (1998.), *Principles and Practice of Structural Equation Modeling*, The Guilford Press, New York.
7. Lambsdorff, J.G. (2004.), "Framework Document 2004", *Background Paper to the 2004 Corruption Perceptions Index*, Transparency International and University of Passau, September 2004.
8. Miller, W.L. (2002.), "Perceptions, experience and lies: What measures corruption? And what do corruption measures measure?" *International Institute for Public Ethics Biennial Conference Workshop on Measuring Corruption* 4-6 October 2002, Griffith University, Brisbane.
9. Soreide, T. (2005.), "Is it right to rank? Limitations, implications and potential improvements of corruption indices", *IV Global Forum on Fighting Corruption*, 7-10 June 2005, Brasilia
10. Tanzi, V. (1998.), "Corruption Around the World: Causes, Consequences, Scope and Cures", *IMF Staff Papers*, Vol. 45, str. 559-594.
11. Yoo, B., Donthu, N., Lee, S. (2000.), "An Examination of Selected Marketing Mix Elements and Brand Equity", *Journal of the Academy of Marketing Science*, Vol. 28, No. 2, str. 195-211.
12. World Bank (1997.), "Helping Countries Combat Corruption. The Role of the World Bank", The World Bank, Washington D. C., September 1997.

THE ASSESSMENT OF PSYCHOMETRIC CHARACTERISTICS OF A SCALE FOR MEASURING CORRUPTION PERCEPTIONS

Summary

Scale for corruption perceptions measurement is tested in this paper. Tested scale is used in a survey for The Global Competitiveness Report by the World Economic Forum. It is also used in constructing the CPB Index (Corruption Perceptions of Business Index). Reliability, discriminant and convergent validity, and dimensionality of a scale are analyzed. Reliability of a scale is tested with Cronbach alpha coefficient, Alpha-if-deleted indicator and item-to-total correlation. Discriminant and convergent validity is tested with exploratory and confirmatory factor analysis. Dimensionality is tested with confirmatory factor analysis, with previous dimensionality check with exploratory factor analysis. Results undoubtedly indicate that analyzed measurement scale has satisfactory psychometric characteristics and that it is an adequate measurement instrument for measuring and researching corruption perceptions.

Key words: corruption perceptions of business, measurement scale, reliability, validity